

Nyhetsbrev fra finansrådene ved Norges delegasjon til EU

Økonominytt

Nr. 11 – November 2017

ØKONOMI – STATISTIKK OG INDIKATORER	2
BNP-UTVIKLINGEN I 3. KVARTAL 2017.....	2
TILLIT BLANT BEDRIFTER OG FORBRUKERE	3
ARBEIDSLØSIGHET	3
SYSSELSETTING.....	4
PRISSTIGNING.....	5
EUROGRUPPEN OG ECOFIN	7
EUROGRUPPEN 9. OKTOBER	7
<i>Tettere eurosamarbeid</i>	7
<i>Skatt på arbeid</i>	9
<i>Postprogramgjennomgang av Portugal</i>	10
<i>Forberedelse til valg av ny formann i Eurogruppen</i>	10
ECOFIN 10. OKTOBER.....	11
<i>Håndhevingen av Stabilitets- og vekstpakten</i>	12
<i>Evaluering av det europeiske semester 2017</i>	12
<i>Klimafinansiering</i>	13
<i>Det endelige merverdiavgiftssystemet</i>	13
<i>Skattlegging av digital økonomi</i>	14
<i>Tvisteløsningsmekanismer i skattesaker – Direktiv vedtatt</i>	16

Finansminister Wolfgang Schäubles siste ECOFIN-møte. Foto: European Union

Økonomi – Statistikk og indikatorer

Den økonomiske utviklingen i EU har styrket seg ytterligere i den senere tiden. BNP-veksten i euroområdet har vokst i 18 kvartaler på rad og ligget på minst 0,5 pst. i fire kvartaler på rad for første gang siden 2007-08. Veksten i sysselsettingen har vært sterkere og arbeidsledigheten lavere enn på mange år. Tillitsindikatorerne tyder på fortsatt sterk utvikling.

BNP-utviklingen i 3. kvartal 2017

Eurostats første tidligestimat viser at sesongjustert [BNP-vekst i 3. kvartal 2017](#) var 0,6 pst. i både euroområdet og EU samlet. Samtidig ble veksten i 1. kvartal 2017 oppjustert med 0,1 prosentpoeng til 0,6 pst. for begge aggregater og euroområdet med 0,1 prosentpoeng også i 2. kvartal.

Veksten i BNP fra samme kvartal i fjor har nå nådd opp i sterke 2,5 pst. i både euroområdet og EU28.

Blant de større landene det foreligger tall for er veksten fortsatt sterkest i Spania med 0,8 pst., fulgt av Frankrike med 0,5 og Storbritannia med 0,4 pst.

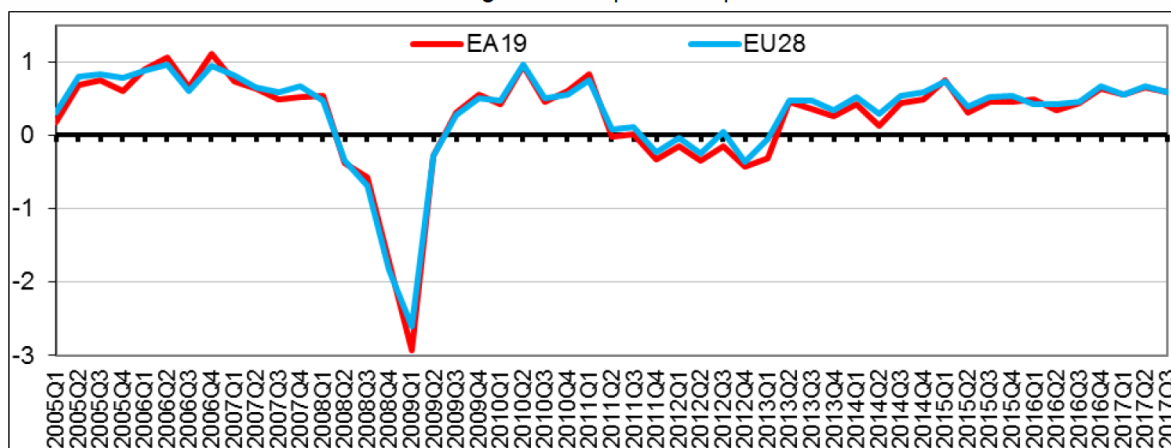
Growth rates of GDP in volume
(based on seasonally adjusted data)

	Percentage change compared with the previous quarter				Percentage change compared with the same quarter of the previous year			
	2016	2017			2016	2017		
	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
EA19	0.6	0.6	0.7	0.6	1.9	2.0	2.3	2.5
EU28	0.7	0.6	0.7	0.6	2.0	2.1	2.4	2.5

Kilde: Eurostat

Nedenstående figur sammenligner kvartalsveksten i EU28 og euroområdet siden 2005.

EU28 and euro area GDP growth rates
% change over the previous quarter

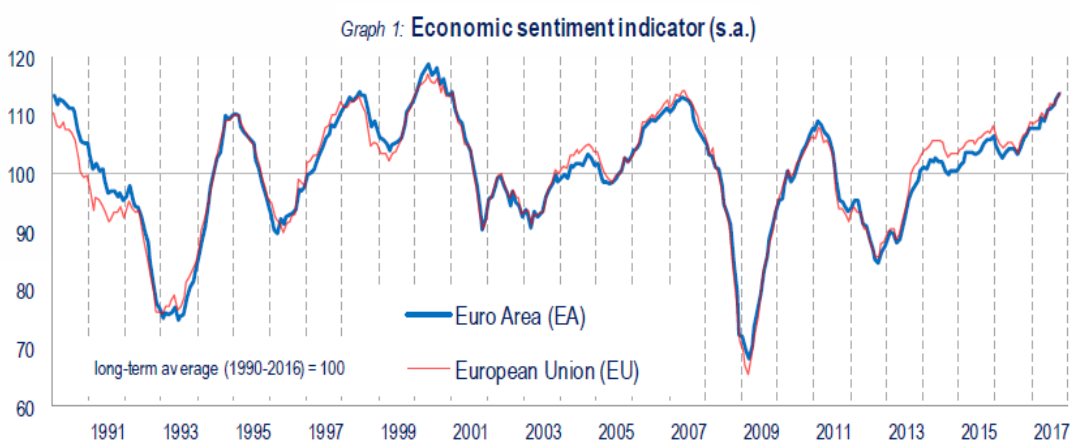
Kilde: Eurostat

Tillit blant bedrifter og forbrukere

[Kommisjonens brede tillitsindikator \(Economic Sentiment Indicator – ESI\)](#) økte i oktober med 1,0 prosentpoeng i EU28 og 0,9 poeng i euroområdet sammenlignet med september. Etter dette ligger ESI for begge aggregatene 14 pst. over gjennomsnittet i perioden 1990-2016. For euroområdet var indeksen i oktober på sitt høyeste siden januar 2001 og for EU28 høyest siden juni 2007. Blant de større eurolandene økte tilliten markert i Tyskland og noe mindre i Italia, holdt seg om lag uendret i Nederland og Spania, mens Frankrike hadde en klar nedgang. EU28 ble dradd opp av en markert økning i Storbritannia.

I euroområdet trakk anleggssektoren, industrien, tjenester og detaljhandelen klart opp, mens forbrukertilliten holdt seg om lag uendret. EU28 hadde tilsvarende utvikling bortsett fra at her holdt detaljhandelen i tillegg til forbrukertilliten seg om lag uendret.

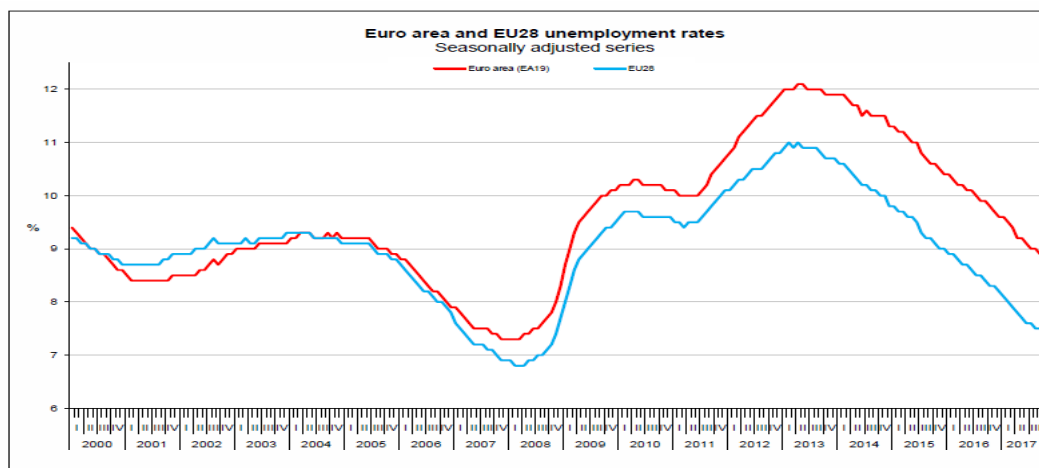
BUSINESS AND CONSUMER SURVEY RESULTS

Kilde: Europakommisjonen

Arbeidsledighet

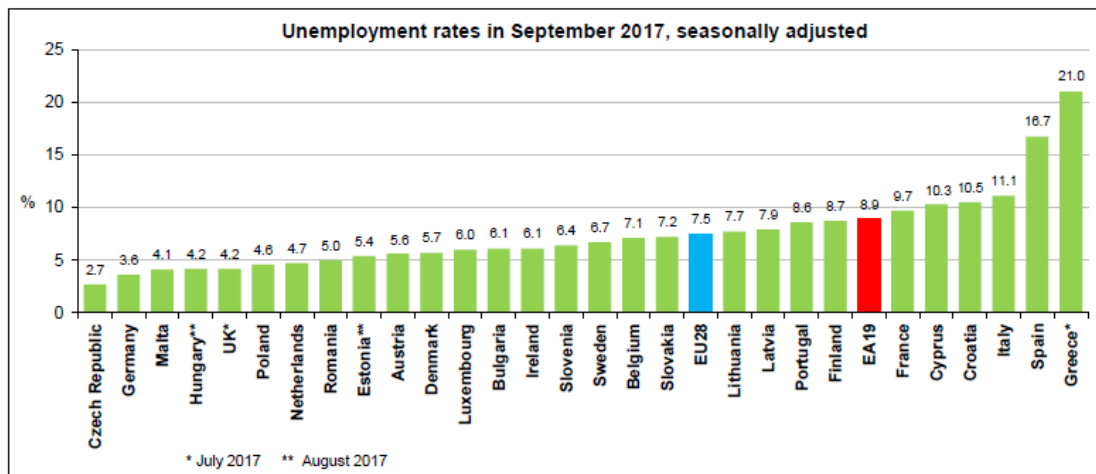
Den sesongjusterte [arbeidsledigheten](#) var i september 8,9 pst. i euroområdet – ned fra (nedjusterte) 9,0 pst. i de to foregående månedene. Dette er det laveste nivået siden februar 2009. For ett år siden var ledigheten 9,9 pst. For EU samlet holdt arbeidsledigheten seg på 7,5 pst., som er den laveste målingen siden november 2008. Etter årtusenskiiftet har arbeidsledigheten i EU28 bare vært lavere i toårsperioden 2007-08.

Kilde: Eurostat

I den siste tolvmånedersperioden er arbeidsledigheten i EU28 redusert med nær 2,1 millioner personer, herav i underkant av 1,5 millioner i euroområdet. Antallet ledige i EU har med dette kommet ned i 18,45 millioner.

Arbeidsledigheten er lavest i Tsjekkia med 2,7 pst., fulgt av Tyskland med 3,6 pst., Malta med 4,1 pst. og 4,2 pst. i både Storbritannia (juli) og Ungarn (august). Hellas og Spania ligger fortsatt klart høyest med henholdsvis 21,0 (juli) og 16,7 pst. Sammenlignet med situasjonen for ett år siden har arbeidsledigheten falt i alle land det foreligger september-tall for bortsett fra Finland, som er uendret, og Litauen med en svak økning. Den største reduksjonen det siste året er registrert i Kypros (fra 13,0 til 10,3 pst.), Spania (fra 19,1 til 16,7 pst.) og Hellas (fra 23,4 til 21,0 pst. (juli-juli)).

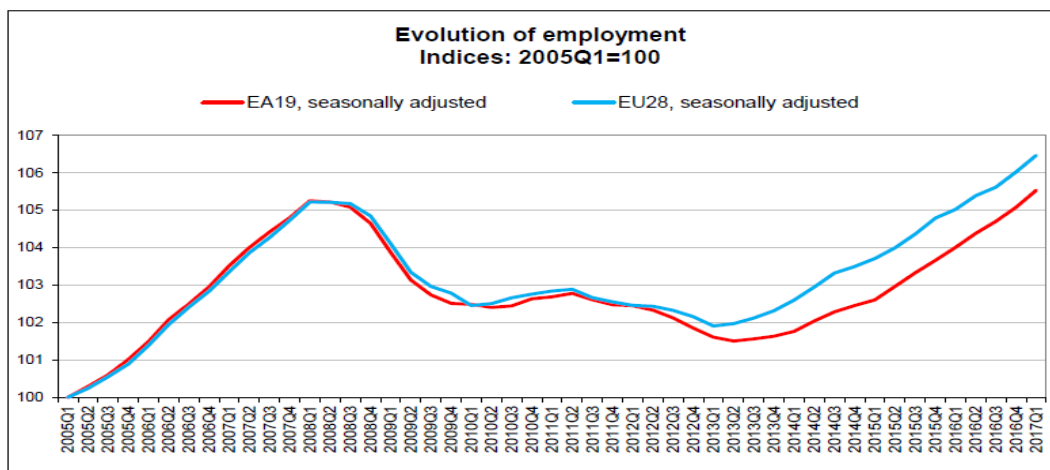

Kilde: Eurostat

Ungdomsledigheten er redusert med 1¾ prosentpoeng det siste året, men var i september fortsatt høye 16,6 pst. i EU28 og 18,7 pst. i euroområdet. Tyskland ligger klart lavest 6,4 pst., fulgt av Tsjekkia, Nederland, Slovenia og Østerrike i intervallet 7½ - 9½ pst. I motsatt ende ligger Hellas med 43 pst., Spania med 37 pst. og Italia med 35 pst.

Syssetting

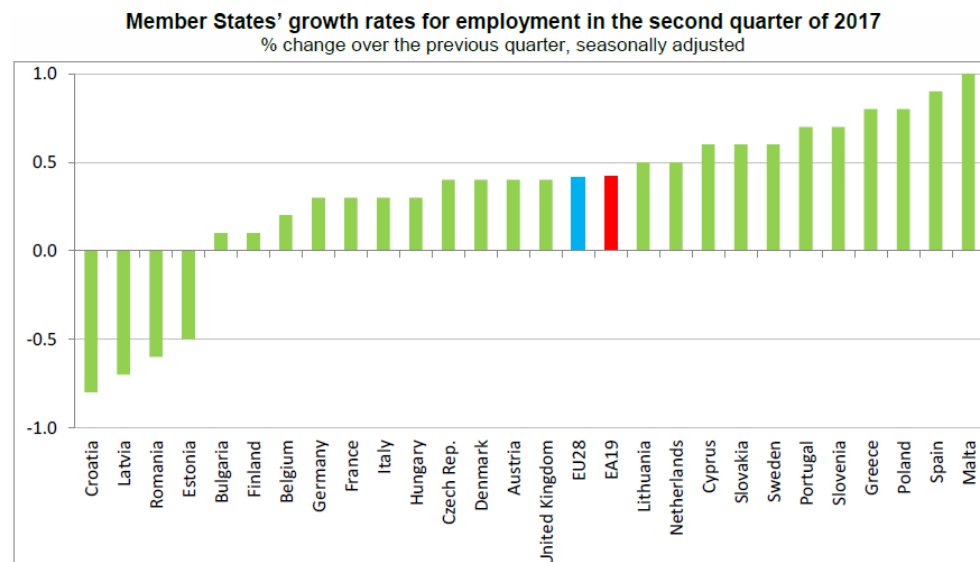
[Syssettingen](#) i 2. kvartal 2017 økte med 0,4 pst. i både euroområdet og EU samlet. Fra samme kvartal i fjor var økningen hhv. 1,6 og 1,5 pst. Antallet sysselsatte i EU28 har nådd 235,4 millioner, som er det høyeste noen gang.

Kilde: Eurostat

Malta med 1,0 pst., fulgt av Spania (0,9 pst.) samt Polen og Hellas (begge 0,8 pst) hadde sterkest sysselsettingsvekst i 2. kvartal.

Malta har hatt klart sterkest vekst i sysselsettingen det siste året med 4,7 pst., fulgt av de tidligere kriselandene Portugal (3,6 pst.), Kypros (3,0 pst.) og Spania (2,8 pst.). Kun Latvia og Litauen har hatt negativ utvikling fra samme kvartal året før.

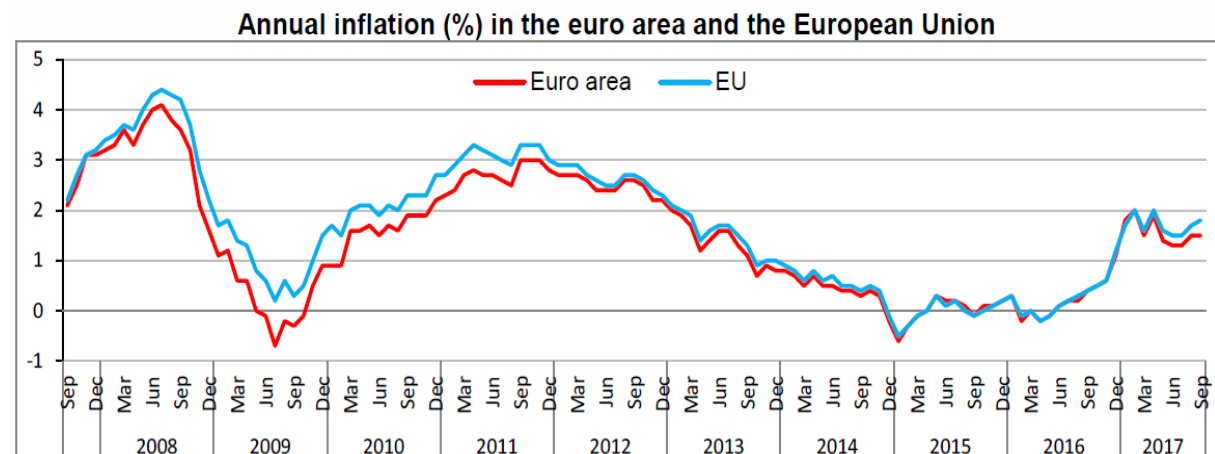

Ireland and Luxembourg: data not available for the second quarter of 2017.

Kilde: Eurostat

Prisstigning

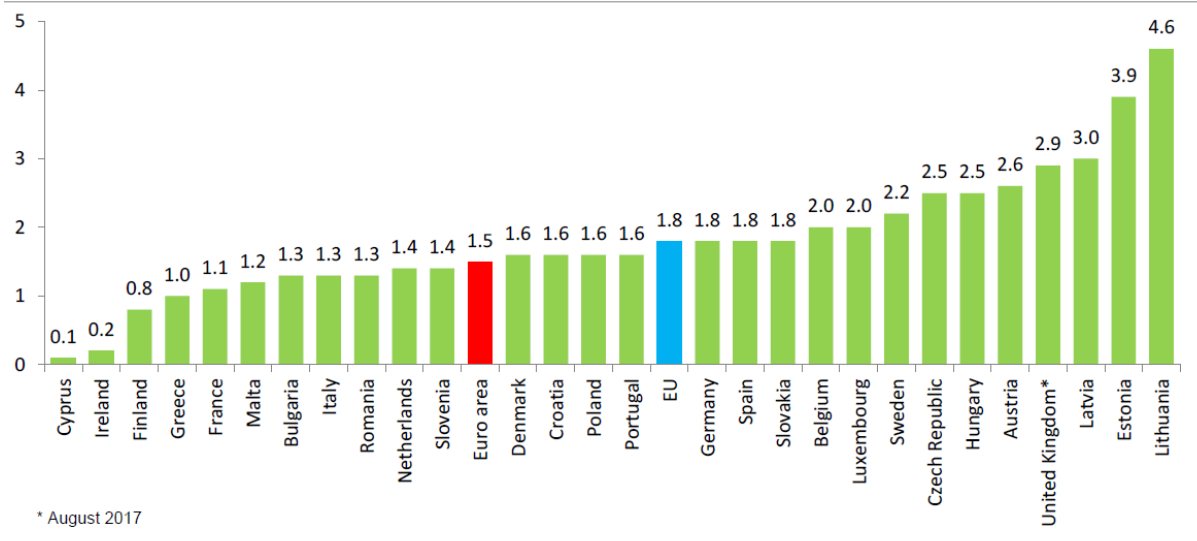
[Den årlige prisstigningen](#) (KPI – konsumprisindeksen) holdt seg i september uendret på 1,5 pst. i euroområdet og steg fra 1,7 pst. i august til 1,8 pst. i september i EU28. Uten energi steg KPI i euroområdet med 1,3 pst.

Kilde: Eurostat

Prisstigningen varierer betydelig mellom land.. Høyest lå Litauen med 4,6 pst., fulgt av Estland med 3,9 og Latvia med 3,0. Til sammen seks euroland overskred i september ECBs inflasjonsmål om nær, men under 2 pst. Prisstigningen i Storbritannia var 2,9 pst. Ingen land hadde negativ KPI-vekst.

Annual inflation rates (%) in September 2017, in ascending order

Kilde: Eurostat

Et tidligestimat for KPI i euroområdet i oktober viser en nedgang til 1,4 pst. Uten energi var økningen 1,2 pst., også det ned en tittel fra september.

Eurogruppen og ECOFIN

- Eurogruppen var enig om at euroområdet krisefinansieringsmekanisme, ESM, skal være offentlig sikkerhetsnett for bankunionens bankkrisehåndteringsfond.
- Eurogruppens enighet om planene for valg og skifte av formann i Eurogruppen innebærer at Dijsselbloem sitter ut perioden til 13. januar 2018 og at valg på ny formann skjer 4. desember med overtakelse i januar.
- ECOFIN bekreftet EUs støtte til det kollektive målet om å mobilisere 100 mrd. USD årlig til klimainvesteringer i utviklingslandene i rådskonklusjonene om klimafinansiering. Videre understrekes viktigheten av å sette en pris på CO2 for å vri investeringer i klimavennlig retning.
- Kommisjonen presenterte sitt forslag til endelig merverdiavgiftssystem og sin melding om skatt og digitalt indre marked.
- Direktivet om tvisteløsningsmekanismer i skattesaker ble vedtatt uten diskusjon, i tråd med den politiske enigheten fra juni.

Kommende møter Estlands formannskap høsten 2017

Eurogruppen og ECOFIN:
6.-7. november
17. november (budsjett)
4.-5. desember

Det europeiske råd:
19.-20. oktober
14.-15. desember

Eurogruppen 9. oktober

Eurogruppen drøftet et tettere eurosamarbeid med vekt på krisefinansieringsmekanismens (ESMs) fremtidige rolle, skatt på arbeid, post-programgjennomgang av Portugal og forberedelse til valg av ny formann i Eurogruppen.

Tettere eurosamarbeid

President Macron lanserte 26. september sine visjoner om et mer føderalt EU med nye institusjoner og tettere samarbeid på en rekke områder, som økonomisk politikk, skatt, forsvar og sikkerhet, utdanning, migrasjon, klima og digitalisering. På økonomiområdet foreslo han et eget eurobudsjett og at eurosamarbeidet skal ledes av en finansminister.

Før møtet i Eurogruppen hadde finansminister Schäuble sirkulert et dokument (non-paper) med det tyske finansdepartementets syn på et tettere eurosamarbeid.

I Eurogruppens møte gjennomgikk Schäuble hovedpunktene i dokumentet. Tysklands utgangspunkt for styrking av ØMU (den økonomiske og monetære unionen) består av følgende tre prinsipper:

- 1) Det må være symmetri mellom finanspolitisk ansvar og kontroll for å unngå moral hazard
- 2) det trengs bedre instrumenter for å fremme gjennomføring av strukturreformer
- 3) det trengs troverdige stabiliseringsfunksjoner for å håndtere globale eller lokale sjokk

Ad 1): Schäuble ser for seg at oppgaven med å overvåke finanspolitikken overføres til et europeisk pengesfond (EMF), som er tenkt etablert med utgangspunkt i dagens krisefinansieringsmekanisme ESM og tilført kapasitet til blant annet å overvåke medlemslandenes finanspolitikk. Etersom viljen til å gjøre traktatendringer anses som små, skal denne overvåkingen i første omgang skje på grunnlag av den mellomstatlige Finanspakten (Fiscal

Compact)¹ om styrket finanspolitisk overvåking. Senere vil EMF gradvis bli utvidet til også å gi en sterkere, nøytral rolle i oppfølgingen av Stabilitets- og vekstpakten. Dokumentet tar også til orde for en mekanisme for automatisk omstrukturering av privat gjeld ved økonomisk kriseprogram eller -finansiering i regi av ESM dersom dette er nødvendig for å sikre en bærekraftig gjeldsutvikling. Videre fremføres det at ESM/EMF under visse forutsetninger kan utgjøre det offentlige sikkerhetsnett (backstop) for bankkrisehåndteringsfondet SRF². Det vil imidlertid være å gå for langt å la mekanismen være garantist for det felles banksikringsfondet (EDIS) eller være en generell overføringsmekanisme for euroland.

Ad 2): Det bør etableres ordninger som gir medlemslandene incentiver til å gjennomføre reformer for å gjøre økonomiene mer konkurranse- og motstandsdyktige. Dette kan eksempelvis gjøres ved å koble eurolandenes budsjettbidrag til gjennomføring av reformer eller koble koordineringsarbeidet i det europeiske semesteret til overføringer over EU-budsjettets strukturfond.

Ad 3): Istedenfor forslagene om å etablere en budsjettlinje for euroland som står overfor økonomiske sjokk, tar Schäuble til orde for tiltak som sikrer at medlemslandene bedre overholder Stabilitets- og vekstpaktens krav om nær budsjettbalanse på mellomlang sikt. Dersom dette kravet oppfylles, vil man kunne la de automatiske stabilisatorene i finanspolitikken virke, dvs. ikke stramme inn budsjettet for å kompensere for bortfall av utgifter til økt arbeidsledighet mv. og lavere skatteinngang. Videre vil ferdigstillingen av det indre markedet bidra til økt robusthet overfor økonomiske sjokk. I en fullt utviklet kapitalmarkedsunion og bankunion vil det dessuten være tilgang på kapital selv i nedgangstider. Dokumentet avviser også etablering av felles statsobligasjoner i euro mv.

Eurogruppen hadde en foreløpig diskusjon om ESMs rolle i den fremtidige ØMU-arkitekturen. Det var bred støtte til at ESM/EMF skal være det offentlige sikkerhetsnett for SRF.

Schäuble fikk relativt liten støtte for forslaget om automatisk restrukturering av privat gjeld som en del av økonomisk tilpasningsprogram for medlemsland i regi av ESM. Frankrikes Le Maire, som er en klar motstander av forslaget, argumenterte med at en slik ordning vil skape økt usikkerhet blant kreditorene til den offentlige gjelden. Han var naturlig nok heller ikke enig i at det ikke var behov for et eget eurobudsjett for å bistå land som blir utsatt for økonomiske sjokk.

Kommissær Moscovici uttrykte at diskusjonen om EMF må skje sammen med de øvrige elementene i et tettere eurosamarbeid. Han viste videre til at EU-trakten allerede har gitt Kommissjonen rollen som koordinator og overvåker av medlemslandenes økonomiske politikk. Alle beslutninger om EMS fremtidige rolle må respektere dette, og man må unngå å skape forvirring om rollene eller dobbeltarbeid. Moscovici understreket også viktigheten av demokratisk kontroll av ESM/EMF og andre eurotilknyttede institusjoner gjennom Europaparlamentet.

ECOFIN vil drøfte styrking av ØMU igjen før et planlagt eurotoppmøte om emnet i desember.

¹ Traktaten om stabilitet, koordinering og styring fra 2013, som gjelder for eurolandene med anledning for øvrige EU-land å delta i hele eller deler av den. Finanspakten omfatter alle EU-land med unntak av Storbritannia, Tsjekia og Kroatia.

² SRF bygges frem til 2024 gradvis opp gjennom bidrag fra bankene. Fondskapitalen skal da utgjøre 55 milliarder euro, som svarer til 1 pst. av sikrede bankinnskudd i eurolandene (som i dag er deltakerne i bankunionen).

Skatt på arbeid

Eurogruppen gjennomfører regelmessige diskusjoner av temaer som har stor felles betydning for økonomisk vekst og sysselsetting. Formålet er å lære av hverandres erfaringer og søke å utvikle beste praksis. Temaet denne gangen var redusert skatt på arbeid og hvordan dette kunne finansieres.

Eurogruppen har drøftet temaet i flere tidligere runder. I september 2014 ble ministrene enige om felles prinsipper for reduksjon i skatt på arbeid. Finansministrene ble blant annet enige om at for land uten handlingsrom i finanspolitikken, må reduserte skatteletter finansieres ved kutt i uproduktive offentlige utgifter og/eller økning av skatter som har mindre ødeleggende virkning på økonomisk vekst. Land med solide offentlige finanser kan gjennomføre slike lettelser uten motsvarende innstramningstiltak. Reduserte skatteletter bør bli målrettet mot svake grupper i arbeidsmarkedet.

I september-møtet året etter ble man enig om å måle skattenivået på arbeidsinntekt i eurolandene med et GDP-vektet gjennomsnitt for EU28. Indikatoren er utbedret både for gjennomsnittlig og lav lønnsinntekt. Det skal også være mulig å sammenligne indikatoren med OECD-gjennomsnittet. Kommisjonen overvåker fremskritt i medlemslandenes reformarbeid. Euroområdet som helhet har fått anbefalinger om å redusere skattetrykket på arbeid som ledd i den årlige samordningsprosessen for økonomisk politikk og sysselsettingspolitikken (det europeiske semesteret).

From left to right_ Johan VAN OVERTVELDT, Belgian Finance minister and Pierre Gramegna, Luxembourg Finance minister. Photo: European Union

Eurogruppen utvekslet denne gangen erfaringer og synspunkter på gjennomføring av reformer for å redusere skatteletter på arbeid. Til tross for en positiv utvikling, viser Kommisjonens oversikt at gjennomsnittlig skatt på arbeid i euroområdet fortsatt er høy.

Vekten ble lagt på finansieringen av slike skatteletter. Finansministrene fra Belgia og Østerrike orienterte om fremdriften i reformarbeidet i sine respektive land, mens Frankrikes finansminister Le Maire snakket om tidligere og planlagte reformer. Kommissær Moscovici

uttrykte at reformarbeidet i medlemslandene måtte fortsette. For land med svak konkurransekraft burde reduserte skattekiller brukes til å redusere samlede lønnskostnader, mens man i land med overskudd på driftsbalansen overfor utlandet kunne tillate seg å bruke den lavere skatten på arbeidskraft til å øke nettolønningene.

Eurogruppen vil komme tilbake til temaet skatt på arbeid i forbindelse med gjennomgangen av medlemslandenes utkast til budsjettplaner for 2018 i desember.

Postprogramgjennomgang av Portugal

Kommisjonen, Den europeiske sentralbanken (ECB) og EUs krisefinansieringsfond (ESM) gjennomførte i månedsskiftet juni-juli den sjette post-programgjennomgangen av portugisisk økonomi siden det treårige økonomiske tilpasningsprogrammet ble avsluttet i juni 2014. Formålet med denne typen gjennomganger er å vurdere om det er risiko for at vedkommende land ikke vil kunne tilbakebetale lån mottatt under programmet.

Post-programgjennomgangen konstaterte at den kortsiktige økonomiske og finansielle situasjonen i Portugal har bedret seg klart siden forrige gjennomgang i månedsskiftet november-desember 2016. Veksten har tatt seg opp og det er gjort fremskritt i arbeidet med å redusere de kortsiktige risikofaktorene. Underskuddprosedyren mot landet ble avvirket i juni i år etter at budsjettunderskuddet i 2016 hadde kommet under Stabilitets- og vekstpaktens terskelverdi på 3 pst. av BNP. EU-institusjonene uttrykte at ytterligere ambisiøse vekstfremmende reformer og vedvarende budsjettkonsolidering er avgjørende for å øke økonomiens motstandskraft mot sjokk og for å styrke vekstutsiktene på mellomlang sikt. I 2017 og 2018 må det gjennomføres tiltak for å oppfylle kravene i den forebyggende delen av Stabilitets- og vekstpakten om en strukturell innsparing på minst 0,6 pst. av BNP til det mellomlangsiktige målet om nær budsjettbalanse er nådd. Budsjettkonsolidering bør skje i form av utgiftskutt, herunder ved å effektivisere offentlig sektor. Det er særlig viktig å redusere den offentlige gjelden, som i dag utgjør om lag 130 pst. av BNP, så raskt som mulig.

Banksektoren er fortsatt skjør selv om utestående gjeld og kostnadene er redusert og kapitalbasen er styrket. Sektoren er imidlertid fortsatt preget av høyt nivå på misligholdte lån, lav fortjeneste og relativt små kapitalbuffer. EU-institusjonene understreket også behovet for at Portugal etablerte et rammeverk for insolvens, som ville innebære restrukturering av selskaper som har livets rett (gis ny mulighet) og rask konkursbehandling av ikke-levedyktige selskaper.

I Eurogruppens møte orienterte EU-institusjonene om post-programgjennomgangen. Finansministrene gratulerte Portugal med den sterkere økonomiske utviklingen og konstaterte at det ikke var stor risiko for at landet ikke kunne tilbakebetale lån. Samtidig sa man seg enig i institusjonenes vurdering om at det fortsatt var sårbarhet i offentlige finanser og finanssektoren. Portugal ble oppfordret til å fortsette reformarbeidet med sikte på å øke den potensielle veksten på mellomlang sikt. Portugals møtedeltaker uttrykte at regjeringen ville arbeide videre med sikte på å håndtere sårbarhetene i økonomien.

Forberedelse til valg av ny formann i Eurogruppen

Eurogruppens formann skal i utgangspunktet være en sittende finansminister. Jeroen Dijsselbloem, som har vært formann i Eurogruppen siden januar 2013, går av som finansminister i Nederland i slutten av oktober når ny regjering dannes etter parlamentsvalget i mars.

Eurogruppen støttet enstemmig at Dijsselbloem fortsetter som leder til hans periode går ut 13. januar 2018. Det var også enighet om at valg av ny formann bør skje på slutten av Eurogruppens møte 4. desember. Kandidater må nomineres to uker før. Forhåpentligvis vil en ny formann være valgt innen Eurogruppens møte 22. januar.

Merknad:

De mest omtalte kandidatene til å etterfølge Dijsselbloem har vært De Guindos (Spania), Le Maire (Frankrike), Centeno (Portugal) og Kazimir (Slovakia). Dagen etter Eurogruppens møte meldte Luxembourgs finansminister Gramegna seg som kandidat.

Tysklands finansminister Wolfgang Schäuble deltok i sitt siste møte i Eurogruppen. Han ble takket av med honnør fra en lang rekke finansministre for konstruktive bidrag til diskusjonene gjennom sine åtte år. Dijsselbloem fremførte under pressekonferansen etter møtet at Schäuble alltid hadde euroområdet langsiktige interesser for øye i diskusjonen.

Finance Ministers from left to right: Wolfgang Schäuble (Germany), Jeroen Dijsselbloem (Netherlands), Luis de Guindos (Spain) and Pier Carlo Padoan (Italy), and Commissioner Pierre Moscovici. Photo: European Union

ECOFIN 10. oktober

På ECOFINs agenda stod klimafinansiering, Kommisjonens forslag til endringer i merverdiavgift, Kommisjonens melding om skatt og det digitale indre markedet samt evaluering av det europeiske semesteret 2017. Under ministerfrokosten var temaet håndhevingen av Stabilitets- og vekstpakten. Se for øvrig [pressemeldinger og konklusjoner](#) fra møtet.

Håndhevingen av Stabilitets- og vekstpakten

Stabilitets- og vekstpakten deler land med budsjettunderskudd i to: 1) Den korrigerende delen (underskuddprosedyre) dersom underskuddet er mer enn 3 pst. av BNP og 2) den forebyggende delen når underskuddet er under denne terskelen, men ennå ikke nådd landets mellomlangsigtede mål om nær budsjettbalanse.

Etter at underskuddprosedyren mot Hellas opphørte i september i år, gjenstår nå kun Frankrike, Spania og Storbritannia i den korrigerende delen av Stabilitets- og vekstpakten. Frankrike ventes å komme over i den forebyggende delen neste år (dersom det faktiske budsjettunderskuddet i 2017 er under terskelverdien og ventes å forbli der i årene fremover) og Spania året etter.

I den forebyggende delen av Stabilitets- og vekstpakten skal land gjennomføre en årlig strukturell budsjettkonsolidering svarende til 0,5 pst. av BNP dersom den offentlige gjelden er lavere enn 60 pst. av BNP, og 0,6 pst. dersom gjelden er høyere. Det gis også et visst slingringsmonn ved svak økonomisk utvikling.

Under ECOFINs uformelle frokost diskuterte finansministrene hvor store marginer Kommisjonen bør ha i sin utøvelse av skjønn ved vurderingen av om det enkelte lands strukturelle budsjettkonsolidering er i tråd med regelverket. Kommisjonen har i sin skjønnsutøvelse godtatt til dels betydelige avvik fra regelverket. En rekke land med Tyskland og Nederland i spissen krevde streng anvendelse av Stabilitets- og vekstpakten. En del andre land støttet at Kommisjonen skal ha mulighet til å vise pragmatisme og ta hensyn til den økonomiske situasjonen i det enkelte land.

Finansministrene var enige om behovet for et enklere regelverk innenfor rammen av Stabilitets- og vekstpakten. Kommisjonen ventes å komme tilbake til disse problemstillingene i sine forslag om et tettere ØMU-samarbeid, som er varslet 6. desember i år.

Evaluerings av det europeiske semester 2017

Det europeiske semester 2017 ble avsluttet 11. juli med formelle vedtak om landspesifikke anbefalinger om den økonomiske politikken og sysselsettingspolitikken. Semesteret startet allerede i november 2016 med den årlige vekstrapporten, varslingsrapporten om store ubalanser i økonomien og utkast til anbefalinger om den økonomiske politikken i eurområdet samlet. Disse og senere rapporter fra Kommisjonen har løpende blitt drøftet av ECOFIN og Sysselsettingsrådet og forelagt EUs toppmøte i flere runder.

I ECOFIN-møtet presenterte formannen i Den økonomiske og finansielle komiteen (EFC), Wieser, innholdet i et brev fra komiteen til ECOFIN. Etter en del omlegging de senere årene, fungerer selve semester-prosessen nå ganske bra. Gjennomføringen av de landspesifikke anbefalingene har imidlertid også for 2017-18 vært meget svak. Dette kan dels skyldes at anbefalingene ikke har vært ansett som relevante i vedkommende land. I tillegg burde medlemslandene engasjere seg mer i anbefalingene til andre land for å skape press (peer pressure). Det ble også trukket frem at sammenhengen mellom anbefalingene til eurområdet samlet og til det enkelte euroland ikke alltid hadde vært like klar. Visepresident Dombrovskis uttrykte at Kommisjonen hadde lagt økt vekt på nasjonalt eierskap og dialog med medlemslandenes institusjoner, som nasjonalforsamlingene og arbeidslivets parter. Ingen finansministre tok ordet i diskusjonen

Klimafinansiering

ECOFIN vedtok [rådskonklusjoner](#) om klimafinansiering. Konklusjonene utgjør et mandat for EUs forhandlere i forhandlinger om finansielle aspekter knyttet til klimaendringer.

I konklusjonene bekrefter EU sin støtte til det kollektive målet om å mobilisere 100 mrd. USD årlig fra 2020 og frem mot 2025 til klimainvesteringer i utviklingslandene. Finansiering skal komme fra en rekke forskjellige kilder, både offentlige og private. I konklusjonene oppfordres andre rike land til å oppfylle sine forpliktelser og til å mobilisere privat finansiering.

Videre fremgår EUs prioriteringer for klimafinansiering, herunder understrekes viktigheten av privat klimafinansiering selv om offentlig klimafinansiering fortsatt vil spille en sentral rolle. I konklusjonene pekes det på at en pris på CO2 er en nøkkelfaktor for å flytte investeringer mot grønne og bærekraftige produksjonsteknologier, og det uttrykkes støtte til initiativer for å etablere en pris på CO2 og for å utfase skadelig statsstøtte. Det understrekes også at EU fortsatt vil bidra til at midler kanaliseres til de mest sårbare landenes arbeid med tilpasning til klimaforandringene.

Avslutningsvis ber Rådet om at Kommisjonen presenterer EUs samlede bidrag til klimafinansiering i 2016, slik at beløpet kan godkjennes av Rådet før COP 23 som avholdes i Bonn 6.-17. november.

ECOFIN vedtok rådskonklusjonene uten diskusjon.

Det endelige merverdiavgiftssystemet

Kommisjonen presenterte sitt forslag til endringer i merverdiavgiftsdirektivet for ECOFIN. Lenker til forslaget, pressemelding og andre dokumenter, ligger på [Kommisjonens hjemmeside](#). Formålet med forslaget er å forenkle og modernisere merverdiavgiftsreglene, gjøre dem mer forretningsvennlige og mer motstandsdyktige mot svindel. Forslaget er en oppfølging av Kommisjonens handlingsplan for merverdiavgift som ble fremmet i april 2016, og er første del i en serie av regelverksforslag som samlet skal gjøre EU til ett felles merverdiavgiftsområde.

Commissioner Pierre Moscovici. Photo: European Union

Kommisær Moscovici understreket at dagens unntak for merverdiavgift for handel over landegrensene («intra community»-handel) er en midlertidig løsning som har bestått i 25 år. I dag er systemet basert på nasjonale grenser, og selskaper som selger varer til andre EU-land har 11 prosent høyere kostnader enn selskaper som kun har salg innenlands. Dette medfører at det fulle potensialet som ligger i EUs indre markedet ikke realiseres. Videre er unntaket for «intra community»-handel opphav til massiv merverdiavgiftssvindel anslått til 50 mrd. euro årlig. Kriminelle nettverk står bak svindelen, og Kommisjonen har begrunnet mistanke om at pengene bl.a. benyttes til terrorfinansiering.

Kommisjonens forslag innebærer at den ulike behandlingen av innenlandsk handel og «intra community»-handel fjernes. Destinasjonsprinsippet skal videre gjelde fullt ut, slik at produkter blir ilagt merverdiavgift i det landet der forbrukeren er lokalisert. Det foreslås også harmonisering av det administrative regelverket og ordningen med One Stop Shop skal utvides til å omfatte all handel. Samarbeid om merverdiavgift mellom medlemslandene skal også forbedres.

Kommisjonen anslår at forslagene vil redusere svindel knyttet til «intra community»-handel med 80 prosent. I tillegg anslås et enklere regelverk å gi næringsdrivende kostnadsbesparelser til en verdi av 1 mrd. euro. Ordningen med One Stop Shop innebærer at medlemslandene vil kreve inn merverdiavgift på vegne av hverandre. Videre innebærer overgang til destinasjonsprinsippet en omfordeling av avgiftsinntekter mellom medlemslandene. Det er bedre at vi deler merverdiavgiftsinntektene med hverandre enn å gi store summer til kriminelle nettverk, sa Moscovici.

Den spanske finansministeren De Guindos Jurado og den franske finansministeren Le Maire uttrykte seg positivt om Kommisjonens forslag til endringer i merverdiavgiftsreglene. ECOFIN hadde ikke en realitetsbehandling av forslaget siden det nettopp var fremmet. Medlemslandene vil fremover diskutere forslaget i Rådets arbeidsgrupper.

Skattlegging av digital økonomi

Kommisjonen presenterte sin melding om digitalt indre marked og skatt, som ble lagt fram 21. september. Meldingen ble også diskutert på det digitale toppmøtet i Tallinn 27. september. På Kommisjonens side om [skatt og digital økonomi](#) finnes linker til meldingen og bakgrunnsinformasjon. Meldingen er også omtalt i [Økonominytt nr. 9/2017](#).

Kommisjonen peker på at digitalisering av økonomien har åpnet for nye forretningsmodeller, som utfordrer dagens skatteregler, gjør det vanskeligere å definere skattegrunnlag og vanskeligere å avgjøre hvilket land som har rett til å skattlegge. Resultatet er lav eller manglende beskatning av nye digitaliserte forretningsmodeller. Kommisjonen mener at internasjonale skatteregler må reformeres slik at verdiskaping i den digitaliserte økonomien fanges opp og beskattes til riktig tid og på riktig sted.

Siden problemet er internasjonalt, vil den ideelle løsningen være bred internasjonal enighet om nye prinsipper for beskatningsrett og tilordningsregler. EUs medlemsland må ha en felles posisjon for å kunne påvirke det internasjonale arbeidet som pågår i tilknytning til digitalisering og skatt. Det er viktig at OECDs rapport til G20, som skal publiseres i april 2018, identifiserer realistiske og genuine forslag til tiltak. Hittil har det vist seg vanskelig å komme frem til internasjonal enighet, og Kommisjonen argumenterer for at EU må handle alene dersom OECD ikke raskt finner en løsning.

Parallelt med arbeidet i OECD må EU undersøke hvordan digitalisert økonomi og skatt kan håndteres innenfor det indre marked. Kommisjonens foretrukne løsning er en utvikling av begrepet «fast driftssted» slik at det også omfatter digital tilstedeværelse i et land. I tillegg må reglene endres slik at overskudd tilordnes til dette digitale faste driftsstedet. Innenfor det indre marked, mener Kommisjonen at forslaget om et felles konsolidert grunnlag i selskapsskatten (CCCTB-direktivet) er best egnet til å implementere slike endringer.

Finance Minister Magdalena Andersson, Sweden. Photo: European Union

Siden det vil være tidkrevende å komme frem til en felles løsning om et nytt fast driftssted-begrep og inntektstilordning – både på EU-nivå og i en bredere internasjonal sammenheng – er Kommisjonen åpen for midlertidige løsninger på kort sikt. Som eksempel nevnes en omsetningsavgift for lavt beskattede digitaliserte selskaper, en kildeskatt på digitale transaksjoner knyttet til kjøp og salg av varer og tjenester, og en avgift på inntekter fra tjenestefordeling eller salg av digital annonseplass. Det må vurderes om slike tiltak er forenelige med skatteavtaler, statsstøttereglene, de fire frihetene og WTO-reglene, skriver Kommisjonen.

Oppdatering og kommentar:

Det europeiske råd (DER) vedtok 20. oktober en konklusjon om et effektivt skattesystem for den digitale tidsalderen. Det var vesentlig uenighet mellom medlemslandene om henvisningen til OECDs arbeid, som har kommet inn i konklusjonen. Et økende antall land har sett seg lei av å vente på OECD og ønsker at EU skal innføre en midlertidig omsetningsavgift for digitale selskaper. Omsetningsavgiften kan avvikles når det etableres en global løsning innenfor eksisterende internasjonale skatteregler. Andre land, deriblant Sverige og Danmark, støtter modernisering av skattereglene, men mener at løsningen må være global.

Faren ved å vente på at OECD skal lykkes, er imidlertid at EUs medlemsland ensidig kan komme til å innføre skattetiltak for digitalisert økonomi, og 28 ulike løsninger for skattlegging av digitaliserte selskaper kan skade det indre markedet. Avveiningen mellom den ideelle løsningen og faren for ensidige tiltak kan være årsaken til at verken Kommisjonen eller det estiske formannskapet i Rådet avviser å vurdere en omsetningsavgift.

Twisteløsningsmekanismer i skattesaker – Direktiv vedtatt

Uten diskusjon vedtok ECOFIN [direktivet om tvisteløsningsmekanismer i skattesaker](#).

Direktivet gjelder uenighet mellom to eller flere medlemsland i dobbeltbeskatnings saker etter skatteavtale eller konvensjoner. Det var politisk enighet om direktivet i ECOFIN-møtet 23. mai i år, men endelig vedtakelse måtte vente på Europaparlamentets rådgivende uttalelse.

Direktivet er basert bl.a. på Mutual Agreement Procedures (MAP), som allerede er innarbeidet av medlemsstatene i nasjonal rett og i EUs «Union Arbitration Convention». Formålet med direktivet er å forbedre og effektivisere tvisteløsningsmekanismer bl.a. gjennom å gi reglene bredere anvendelsesområde (dekke flere typer tvistesaker) og gi skattyter bedre informasjon. I tråd med direktivet skal medlemslandene nå implementere klagereglene samt prosessregler og tidsfrister for MAP-klagebehandling.

[Direktivforslaget](#) ble fremmet av Kommisjonen i oktober 2016 som en del av en større [selskapsskattepakke](#). Forslagene ble presentert i ECOFIN-møtet i november 2016 og er tidligere omtalt i [Økonominytt nr. 10/2016](#) og [Økonominytt nr. 6/2017](#).